

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Fitxer 12

El president

Es reprèn la sessió.

Anem a debatre el títol preliminar.

Per defensar les esmenes i fixar la posició, té la paraula, en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, l'il·lustre senyor Jaume Bosch.

El Sr. Bosch i Mestres

Senyor president, senyores i senyors diputats, el títol preliminar té una forta càrrega política. Aborda qüestions relacionades amb la nostra identitat nacional. Algunes poden ser qualificades de simbòliques, però el seu contingut va molt més enllà dels símbols. És la part de l'Estatut en què Catalunya s'autodefineix, recorda d'on neix el seu dret a l'autogovern i marca quines són les seves relacions amb l'Estat, però també quina és la seva forma de sentir-se part de la Unió Europea i quins lligams vol mantenir amb la resta dels Països Catalans.

Davant opinions que han posat en dubte els avenços reals que aquest Estatut representa amb relació al de 1979, n'hi hauria prou en comparar els continguts d'aquest títol amb les propostes del Projecte de Sau i amb el text definitiu aprovat l'any 79 per esvair tots els dubtes.

Anem al concepte de nació. L'article primer diu: «Catalunya és una nació.» És cert que ho és més enllà que un text legal ho reconegui o no, però és la primera vegada en els darrers segles que disposem d'una llei que ho afirma de forma inequívoca. Segons l'Estatut del 32 érem una regió autònoma. El Projecte de Sau parlava de realitat nacional, però aquesta definició no fou acceptada per les Corts i l'Estatut del 79 va acabar parlant de nacionalitat. Ara, doncs, afirmem sense embuts que som el que som, una nació, i ho fem avalats pel Consell Consultiu, que recorda que la mateixa Constitució demana que els corresponents estatuts d'autonomia triïn la

denominació de la comunitat que s'ajusti millor a la seva identitat històrica. Acaba, doncs, l'anomalia política de no poder-nos definir segons el parer d'aquest Parlament. Hem pogut veure que aquests dies, Convergència i Unió afirmava que el fet que l'Estatut defineixi Catalunya com a nació és gràcies a Convergència i Unió, i tenen raó: gràcies a Convergència i Unió, gràcies al PSC, gràcies a Esquerra i gràcies a Iniciativa. Perquè un aspecte positiu que demostra la identitat de criteris amb relació a aquesta qüestió és que les quatre propostes a títol preliminar presentades pels grups parlamentaris a la Ponència partien del fet explicitat per escrit que Catalunya és una nació.

Aquest aspecte va estretament lligat a un precepte contingut a l'article segon: «Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la Constitució.» Aquest redactat també ha estat considerat constitucional pel Consell Consultiu, i té la seva importància, ja que fins ara ens trobàvem per sota d'estatuts com el de Canàries o el d'Aragó.

Josep Benet, a la revista *Taula de canvi*, explicava l'any 80 que el Projecte de Sau afirmava que els poders de la Generalitat emanen del poble, i que les Corts el van modificar dient: «Els poders de la Generalitat emanen de la Constitució, del present Estatut i del poble», restant en l'ambigüitat si era el poble català o l'espanyol. I aquestes diferències no són menors com a mínim per un grup parlamentari que vol que el preàmbul del nou Estatut faci referència al dret del poble de Catalunya a determinar lliurement el seu futur tal com ha expressat reiteradament aquest Parlament.

Amb relació a aquesta primera qüestió volem destacar també el fet que l'article 3 fixi entre els principis que han de fomentar les relacions de la Generalitat amb l'Estat, el de plurinacionalitat de l'Estat espanyol. Aquest reconeixement és d'una gran transcendència, i el meu Grup Parlamentari el voldria veure inclòs també en una futura reforma de la Constitució.

Alhora, ens sentim còmodes en la referència al principi de bilateralitat, sense excloure l'ús de mecanismes de participació multilateral. Creiem en la necessitat d'avançar cap a un estat federal, i les relacions bilaterals que aquest Estatut consagra en aspectes

clau, com amb relació a les competències exclusives de l'Estat que afectin Catalunya, o amb relació al sistema de finançament, s'han de complementar amb mecanismes multilaterals dins dels que entraria un senat reformat profundament, convertit per primera vegada en autèntica cambra de representació territorial, tal com la defineix l'article 69.1 de la Constitució gràcies a una esmena introduïda l'any 78 pel Grup de l'Entesa dels Catalans.

Drets històrics. Aquesta és una qüestió que ha estat debatuda de forma confusa i fins i tot demagògica. Qui nega que Catalunya té drets històrics des d'abans de la Constitució del 78? Qui planteja la supressió de l'article 5 on hi queden reconeguts? Tan sols el Partit Popular. Però si entrem en el debat de fons, ens podem preguntar: què recordem cada Onze de Setembre sinó la pèrdua a través de la violència del nostre autogovern l'any 1714?

Alguns que ens acusen a Madrid de mirar massa enrere són els mateixos que defensen sense embuts i amb emoció la necessitat de tornar la sobirania de Gibraltar a l'Estat espanyol quan el litigi es deriva del mateix conflicte.

I què va perdre Catalunya quan les tropes franquistes en entrar a territori català varen derogar l'Estatut del 32 per a retornar, deien, a les quatre províncies catalanes l'honor de ser governades amb peu d'igualtat amb la resta de les províncies espanyoles?

Coincidim amb el que escrivia aquesta setmana l'historiador Joaquim Albareda defensant l'existència dels drets històrics. Deia: «Els processos de devolució de l'autogovern, com ara el nou Estatut, no responen a dèries historicistes, sinó a la voluntat popular que ha refrendat tals demandes, per bé que a la història, la referència a les nostres institucions i a la llarga tradició de representació política i parlamentària del nostre país hi és ben present. La mirada al passat», continua dient, «és fruit, per tant, del desig d'una llibertat més gran en l'àmbit col·lectiu i de l'aprofundiment de la democràcia».

En contra del que s'ha afirmat en alguns sectors mal informats, el Consell Consultiu en el seu dictamen va reconèixer la constitucionalitat de l'article 5 referent als drets històrics, afegint que el debat sobre la seva aplicació a les competències, cito de forma textual, «en cap cas pot qüestionar l'existència mil·lenària d'identitats

col·lectives prèvies a la Constitució històricament contrastades com és la de Catalunya».

Un debat diferent on hi ha hagut posicions diverses és si aquests drets històrics poden servir per blindar les competències actuals. Des del nostre punt de vista, la disposició addicional primera que pretenia fer-ho ni era tan decisiva com deien alguns, perquè l'autèntic blindatge de les competències ja es produeix en base als mecanismes establerts al títol IV, ni era tan perversa que pogués justificar un «no» a l'Estatut.

Des d'aquesta posició ens ha estat fàcil formular una esmena amb voluntat de consens que reforça els continguts de l'article 5 incorporant-hi la singular posició d'algunes matèries que se citen explícitament i afegint-hi un segon paràgraf reproduint el redactat inclòs a l'Estatut d'Aragó, que literalment diu, en el nostre cas, que «l'acceptació del règim d'autonomia que s'estableix en aquest Estatut no implica la renúncia del poble català als drets que com a tal li pogueren correspondre en virtut de la seva història».

Pensem que ha estat una bona aportació per afavorir l'acord, i la transaccional presentada pel PSC, Esquerra Republicana i el nostre Grup, en la qual manté bàsicament aquesta idea i proposa al segon paràgraf portar-ho com una disposició addicional, em sembla que va en aquest camí.

I, finalment, amb relació a aquest tema, volia traslladar a la cambra la necessitat de no tancar-nos en debats d'aquestes característiques. Resolta aquesta qüestió, cal ser conscients que una bona part de la ciutadania veu amb respecte aquesta referència, però està molt més interessada en uns altres drets: els drets actuals que ens afecten com a catalans i catalanes en la nostra vida quotidiana i dels que parlarem en el títol primer.

El meu Grup veu amb satisfacció el reconeixement dels drets històrics, però es troba molt més còmoda en l'ampliació i la defensa dels drets dels homes i les dones de la Catalunya d'avui.

La llengua. L'article 6 fa una primera regulació de la llengua pròpia i de les llengües oficials, que es complementa amb altres articles presents en altres títols i que porten

una visió completa de com queda el fet lingüístic. Voldríem, en aquest moment del debat, remarcar l'apartat 2 de l'article 6, que afirma que totes les persones a Catalunya tenen el dret d'utilitzar i el dret i el deure de conèixer les dues llengües oficials.

Aquest és un altre canvi substancial amb relació a la situació actual en què no està establert el deure de conèixer el català. Així, doncs, el català passa a equiparar-se al castellà. El mateix article continua recordant que els poders públics a Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. No es tracta d'imposar res per força, mai ho hem fet. Es tracta de disposar dels instruments legals per fer front actituds contràries a l'ús del català que gairebé mai provenen dels sectors més populars de la societat ni dels que acaben d'arribar, sinó dels que situen determinats interessos econòmics o ideològics per damunt de la normalització lingüística.

Volem agrair en aquest punt a l'Observatori de la Llengua, Òmnium Cultural, la Plataforma per la Llengua o la CAL les seves propostes i observacions. Som conscients que no totes han estat plenament ateses, però el tractament d'algunes encara es pot millorar. El que creiem indiscutible és que una regulació que semblava impossible d'incorporar fa un any avui és recollida a l'Estatut. Tot i que sabem que un text legal no resol per si mateix res, pot ser d'un gran ajut si tota la població s'implica en l'ús social de la llengua.

Les relacions amb la resta de Països Catalans. L'article 6 i el 12 fan referència a les relacions amb els territoris amb els que compartim patrimoni lingüístic i que tenen vincles històrics lingüístics i culturals amb Catalunya. Ens referim, doncs, al País Valencià, les Illes, la Catalunya Nord, la Franja, Andorra i el municipi de l'Alguer. Considerem que cal estrènyer els lligams en aquests camps, però també, com s'apunta a l'article 192, en parlar de les regions europees, amb relació als interessos econòmics, socials i ambientals, i cal fer-ho en uns moments en què el reconeixement de la unitat de la llengua pateix amenaces i quan el projecte de nou estatut del País Valencià, en comptes d'avançar, suposa un retrocés, i quan a la Catalunya Nord,

l'esforç de moltes persones i entitats xoca massa sovint amb el centralisme arrelat a determinats estaments oficials.

Per al nostre Grup Parlamentari aquestes relacions, com les que també cal mantenir amb l'Aragó o amb les regions pirinenques del sud de França, no són un element de nostàlgia, sinó de futur. Són relacions que no solament són institucionals, sinó que inclouen partits, sindicats, organitzacions empresarials, ajuntaments o entitats culturals i que van en la direcció de construir una gran regió europea, que a més tindria l'avantatge de fonamentar-se en lligams que vénen de molt lluny. Però potser aquest Parlament també hauria de ser més sensible a la tasca que desenvolupen i les dificultats que pateixen entitats com Acció Cultural del País Valencià, l'Obra Cultural Balear, Cultural Nord o l'Obra Cultural de l'Alguer.

Amb relació a l'Aran. En aquest títol i en d'altres es regula el tractament de l'Aran. Es fa un canvi important amb relació a les [#] que l'Estatut del 79 li va atorgar tot i que va permetre preservar la seva posició singular per raons històriques. Entenem com a molt positiu el reconeixement de la identitat nacional occitana de l'Aran i el de l'oficialitat de la llengua occitana denominada aranès. Tal com veurem en el títol d'institucions, pel nostre Grup la clau de volta de les relacions entre l'Aran i Catalunya és superar la concepció de comarca una mica especial per a rebre el tractament que li correspon com a territori històric. Això no és incompatible amb la necessitat d'establir lligams amb la resta dels Pirineus per a la millor prestació dels serveis que els habitants de l'Aran es mereixen, i alhora, dit des del respecte a la capacitat de decisió de les institucions araneses, el nostre Grup opina que la defensa de la identitat inclou també la del territori i l'impuls de polítiques que facin compatible el dret de viure dignament a la pròpia terra amb l'aplicació de mesures mediambientals que evitin la destrucció i la degradació d'un territori que cal preservar de les agressions que avui pateix.

Aquests són els punts que el meu Grup Parlamentari considerava necessari destacar amb relació a aquest títol. En el títol següent entrarem a fons en els drets i principis rectors que cita l'article 4, i en el cinquè comentarem més a bastament les relacions amb l'Estat i la Unió Europea.

Destacaríem, per acabar, que un dels títols que semblava a priori que podia comportar més problemes registra un altíssim grau de coincidències, i és que quan hi ha voluntat real de consens, l'acord sempre és possible.

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, l'il·lustre senyor Francesc Vendrell.

El Sr. Vendrell i Bayona

És l'últim cop. Gràcies, senyor president. Senyores i senyors...

Fitxer 13

Senyores i senyors diputats, intervenir tants cops té bastants inconvenients però té també algun avantatge, i un dels avantatges és que de vegades pots replicar, encara que sigui després de dinar, doncs, coses que s'han dit prèviament. No citaré per allò de després, per al·lusions. Però si un en el discurs diu que el nou Estatut s'exagerà les estructures de l'Estat, després no pot dir que els que diem que l'Estatut pretén fer això diem mentides. Vull dir, potser cal de tant de tant llegir-se bé els discursos que un fa.

Dit això, i per si de cas, al títol preliminar nosaltres hem presentat 14 esmenes, de les quals no en parlaré de totes, és, evidentment, i ho deia el senyor Bosch, un títol polític. I era un títol i és un títol, i totes les nostres esmenes bàsicament van a mantenir el títol actual i el redactat actual, que deixant un punt, que deixant un punt que en parlarem al final, i aquest punt també, no aporta ni més competències ni aporta més finançament. Aleshores, un no acaba d'entendre per què la necessitat imperiosa de modificar un títol que no aporta ni més competències ni més finançament, quan aquest títol no ha sigut conflictiu i quan aquest títol ens ha permès a tots i ens permetrà, aquest o el que sigui, ens permetrà seguir convivint tranquil·lament.

Deia que no parlaré de totes les esmenes, només d'algunes. Nosaltres presentem una esmena a l'article tercer. I no llegiré l'esmena, llegiré l'article tercer, l'article tercer,

que em sembla que és una demostració de la manca de realisme. Diu, l'article tercer: «les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de lleialtat, institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat - fins aquí anem bé- pel principi d'Autonomia - fins aquí anem bé- i pel principi de plurinacionalitat de l'Estat». Bé, si algun dia canviem la Constitució potser sí, però de moment aquest principi no existeix - aquest principi no existeix- . Jo no dic si ha d'existir o no ha d'existir, dic que aquest principi no existeix i que des de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya no es canvien les lleis de l'Estat, ni la Constitució.

L'article setè. L'article setè, que ja m'anirà bé després per quan parlarem, diguem, essencialment del tema seriós, diu, ja! «Gaudeixen de la condició política de catalans els ciutadans de l'Estat», és a dir, a partir d'ara tots serem funcionaris perquè, és clar, no volem dir - no volem dir- el que hem de dir, «els ciutadans espanyols», és que no hi han ciutadans a l'Estat! A veure si els catalans són els ciutadans de la Generalitat! A la casa dels canonges no hi cabríem tots! A veure si ens en comencem a adonar que no som ciutadans de l'Estat! O és que tornem a l'Estat medieval! Som ciutadans espanyols, ens agradi o no! I aquests gaudeixen de la condició política de catalans! A veure si ens en comencem a assabentar. Quan jo aquest matí deia que aquest Estatut és poc realista, ho deia per això. Fem veure que les coses no existeixen - fem veure que les coses no existeixen- . Jo no dic que les coses es tinguin de canviar. Home, això de ser tots funcionaris a mi, personalment, no m'agrada. Jo no dic que les coses no es tinguin de canviar, però les coses en canvien allà on toquen i mentrestant - i mentrestant- intentem, i mentrestant intentem ser realistes.

Jo vull esgotar ni el temps ni la paciència, la de vostès i la meva, fent una relació esmena per esmena. Dic que les mantindrem totes, que, evidentment, hi han articles que no hem esmenat i, per tant, evidentment votarem a favor. [#] una mica de coherència encara que només sigui de tant en tant.

I ara anem a un tema que jo crec que és important i que, evidentment, és l'article primer, «Catalunya és una nació». Bé, aquí hi han dues consideracions, una consideració, diguem-ne, social, i una consideració, diguem-ne, jurídica. La consideració social és la que diu que els ciutadans de Catalunya, que als ciutadans

d'aquest país hi ha un percentatge d'ells que legítimament, i tenen tot el dret a dir-ho, a defensar-ho i a proclamar-ho, es senten únicament i exclusiva catalans; diuen les enquestes que un 20 per cent. Que hi ha un percentatge de ciutadans d'aquest país que tenen tot el dret a dir-ho, a defensar-ho i a proclamar-ho, i que jo els respecto, que es senten únicament espanyols; diuen les enquestes que un 10 per cent. En tenim un 30. I que hi ha un 70 per cent d'aquest país que es sent tan català com espanyol, o tan espanyol com català. I llàstima que ara no hi hagi el senyor Boada perquè jo diria que jo sóc d'aquests, i el meu problema no és sentir-me o no espanyol sinó que ningú em posi en dubte la compatibilitat dels dos sentiments. I crec que és, a més a més, el problema del 70 per cent dels ciutadans d'aquest país. I quan jo aquest matí deia que aquest Estatut és intervencionista de l'article primer, aquest, estem intervenint i estem definint Catalunya en funció de la voluntat legítima, respectable i amb tot el dret a proclamar-ho però només del 20 per cent dels ciutadans d'aquest país - només del 20 per cent dels ciutadans d'aquest país- . I, home, quan teníem un terme de nacionalitat que després ens ha permès moltes coses, des de la Ràdio nacional de Catalunya, i ningú se'n fa problema, i que ens ha permès no entrar en conflictes, per què hem d'intentar fer debats que no aporten gran cosa? Tothom té dret a fer-los però jo crec que és millor legislar per al 70 per cent i no jugar amb els sentiments - i no jugar amb els sentiments- , que no legislar per al 20 per cent i jugar amb els sentiments.

Però després hi ha una altra consideració que és jurídica. Pot Catalunya definir-se com a nació o no? O només hi ha una nació que és l'espanyola? El Consell Consultiu fa una cosa molt intel·ligent, diu «miri, si això de nació ho entenem des del punt de vista de sobirania, des del punt de vista de nació jurídica, aquí només hi ha una nació que és Espanya i, per tant, Catalunya a l'Estatut no es pot definir com a nació, màxim que no es canviï la Constitució». Diu també el Consell Consultiu, i ningú em negarà que diu això, diu també el Consell Consultiu «ara bé, si nació s'interpreta com a nació cultural i això no entra en contradicció, per tant, amb el concepte de nació sobirana, es pot definir Catalunya com a nació. I com que nosaltres - diu el Consell Consultiu, amb bona fe, per cert- interpretem o volem interpretar que la voluntat de la definició de "Catalunya és una nació" no és la voluntat de sobirania sinó que és la voluntat

cultural, la voluntat, si es vol, història, etcètera, doncs, no considerem que el tema sigui inconstitucional i, per tant, endavant». Això és el que diu el Consell Consultiu.

Aquí hi han dos problemes. En primer lloc, un problema que no ens toca a nosaltres arreglar-lo, que ja l'arreglarà el Partit Socialista, que suposo que haurà de reformar el document de Santillana del Mar i el document de l'últim Comitè Federal aprovat, per cert, amb els vots dels socialistes catalans quan diu, cito, «que la nació és Espanya i que després hi han nacionalitats i regions». Però com que aquest problema no ens toca a nosaltres, que ja prou problemes tenim, deixem-ho per al Partit Socialista quan el tema arribi a les Corts Generals, deixem-ho i ja veurem com ens ho muntem, o veuran com s'ho munten. Però aquí hi ha un altre problema, quan a l'Estatut parlem de nació, parlem realment de nació cultural o tenim pretensions de parlar de nació jurídica i de nació sobirana? Diu el Consultiu que no. Home, miri, jo els dos articles esmenats que abans he citat no els he citat per casualitat, volem obviar el tema d'espanyol i ens fem a tots funcionaris dient que som ciutadans de l'Estat. Em temo que comença a no ser casualitat. Però és que, és clar, a mi em preocupa molt més quan l'Institut d'Estudis Catalans en el seu Diccionari l'any 1995 defineix nació com, llegeixo, «conjunt de persones que tenen una comunitat d'història, de costums, d'institucions, d'estructura econòmica, de cultura i sovint de llengua, un sentit d'homogeneïtat i de diferència respecte la resta de comunitats humanes, i una voluntat d'organització i de participació en un projecte polític que pretén arribar a l'autogovern i a la independència política»; ho diu l'Institut d'Estudis Econòmics, ai, perdó, ho diu l'Institut d'Estudis Catalans (*Rialles*.) No, és que el d'Estudis Autònoms, tal, i el d'Economia, estem últimament tan preocupats pel finançament que també tal... Bé, ho diu l'Institut d'Estudis Catalans, no ho diu l'Acadèmia de la Llengua. Aquí hi han segones intencions, i aquí quan parlem de nació a l'Estatut no estem parlant de nació cultural, i tots ho sabem - i tots ho sabem-. És legítim - és legítim-, però això des de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya no es pot fer, almenys és una apreciació. I nosaltres l'única cosa que diem en l'esmena, i que mantenim, és que des de l'Estatut d'Autonomia no es pot definir Catalunya com a nació perquè nació sobirana, i també ho diu el Consell Consultiu, només n'hi ha una. I que intentar

fer aquest joc - i que intentar fer aquest joc- de dir no estem parlant de nació cultural, l'Institut d'Estudis Catalans no fa aquest joc - no fa aquest joc- .

Per tant, senyores i senyors diputats, em sembla que ja hem parlat prou, mantindrem les esmenes... Ah, no! Una cosa. Els drets històrics amb llengua, amb dret civil, evidentment que els tenim, però nosaltres som, i ho deia aquest matí, i si no he sentit malament al senyor Iceta, una mica més reconeguts, perquè se'ns reconeguïn els drets històrics no necessitem un addicional a la Constitució, ens ho reconeix directament la Constitució. La referència als drets històrics a l'article cinquè no té, és veritat, cap problema de constitucionalitat, mentre no vagi unida amb l'addicional primera del projecte d'Estatut. Quan arribem a l'addicional primera del projecte d'Estatut i en parlem, ja parlarem de l'addicional cinquena, si volen, ai, perdó, de l'article cinquè, però mentre no en parlem una cosa i una altra van unides, i ho diu el Consultiu, els drets històrics són aleshores sí en aquest aspecte inconstitucionals.

Ja sé que hem parlat de moltes coses i que vostès em tornaran a dir que no és exactament veritat el text del dictamen de la Comissió que el text que estem debatent, però que el dia 29 de juliol tots vam veure moltes coses rares, anem a pams, i quan s'arregli l'addicional primera ja parlarem de l'article cinquè. Mentre no s'arregli l'addicional primera la que hi ha és la que hi ha, l'article cinquè és el que és, i el Consultiu diu que és inconstitucional.

Gràcies, senyores i senyors diputats, senyor president.

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'il·lustre senyor Joan Ridaó.

El Sr. Ridaó i Martín

Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats. En escassament 14 articles

Fitxer 14

...218 i una vintena de disposicions que conté aquest projecte de nou Estatut.

La Ponència ha estat capaç, jo diria, de fer una autèntica peça d'orfebre; aquesta sí que ha estat autènticament manufacturada pels ponents, perquè no venia induïda per cap altre text ni proposta de cap organisme. I en aquests pocs articles es defineixen coses, com s'ha dit abans, molt i molt importants, perquè entre altres coses es defineixen els elements que configuren la nostra identitat comunitària i el nostre, diguem-ne, univers simbòlic, en qüestions com la nació, la definició del sistema institucional, el marc polític en el qual ens movem, els drets històrics, la llengua, els símbols, els vincles amb altres territoris de la Corona d'Aragó, dels Països Catalans, de l'Euroregió, amb els qui Catalunya manté una relació estreta i evidentment, també, l'Aran.

«Catalunya és una nació» –article primer– i punt. És una cosa tan sensata i tan normal que potser hem hagut d'esperar tants anys per posar-ho a l'Estatut, però vaja, no hauria d'estranyar ningú. I no hauria d'estranyar ningú perquè no només apareix en aquest article; potser és la manera més directa de dir-ho, però en altres ocasions, durant l'articulat hi apareix; el contingut nacional de les institucions del poble de Catalunya, etcètera. I, a més a més, com diu el propi Consultiu –ja que el senyor Vendrell el cita com a font d'autoritat–, el Consell Consultiu diu una cosa molt sensata. Diu: és un concepte polisèmic, és un concepte que té, lògicament, diferents accepcions, que no sempre s'associa a l'Estat, lògicament, de la mateixa forma que aquells qui es diuen Estat no sempre són nació, i li poso algun exemple. Per exemple Alabama; Alabama es diu a la seva Constitució que és «*a free and soberining State of Alabama*». I jo, que jo sàpiga, probablement mai no han dit que siguin nació. Baviera es diu que és un estat lliure, i probablement tampoc es reconeixen com una nació. I encara li diré més, la Confederació Helvètica es diuen «Confederació» des de fa més d'un segle i ja no ho són, de confederació.

Vull dir que no podem ser captius ni presoners d'aquest debat, nominalista de vegades, i per tant el que li diu el Consultiu, i el que vostè ha d'acceptar íntegrament

és –l'argumentació del Consultiu és– que lògicament «nació» té un contingut de caràcter cultural, de caràcter sociològic, però també jurídic. I encara li diu més, el Consultiu; durant el debat constituent, si vostè segueix tot l'*iter* del debat de les Corts Generals de la Constitució, va quedar molt clar per a la majoria de ponents, i també intervinents en aquell debat, que en moltes ocasions el terme «nacionalitat», que consagra l'article 2 de la Constitució, va ser entès com a sinònim de «nació». I aquesta és una sinonímia que es posa, per cert, de relleu en aquell aforisme –em sap greu que no hi sigui– per aquells que sovint diuen que Espanya és una nació de nacions, que jo no comparteixo, jo prefereixo parlar d'un Estat plurinacional, que en tot cas no sé si és la mateixa cosa però s'hi assembla, no?

Per tant, és obvi, a més, que la recepció del terme «nació» en aquest Estatut no porta aparellada l'atribució del concepte clàssic de sobirania –què més voldríem alguns. No es preocupi, que el dia que tinguem la majoria social necessària no hi haurà ningú que es pugui oposar al principi democràtic. Però de moment el concepte clàssic de «sobirania», que és el que espanta al senyor Guerra, al senyor Bono, atots els seus detractors, a vostès mateixos, de moment no es desprèn necessàriament d'aquest Estatut. I no cal que els digui, a més a més, que una bona hermenèutica, una bona interpretació de tots els preceptes d'aquest mateix Títol preliminar de l'Estatut deixa molt clar que Catalunya, avui per avui, no és un Estat, que és això el que a vostès els preocupa, perquè la traducció, la conseqüència juridicopolítica de la definició de nació no hi figura com a tal. Perquè, si vostè segueix llegint, avui per avui encara Catalunya es defineix com una Comunitat Autònoma. Ho ha llegit, això? (*Pausa.*) Molt bé.

Per tant, aquí la posició i el debat és admetre o no que l'Estat espanyol, atenent a la seva organització territorial complexa, composta, heterogènia –digui'n com vulgui–, de la mateixa forma que a ningú no se li acudiria homologar Quebec amb Ontàrio, o Flandes amb Valònia, doncs el debat és que Catalunya no és com la Rioja. No sé si m'explico? Molt bé. Per tant, la pròpia Constitució ja admet aquesta distinció, perquè l'article 2, com he dit, distingeix clarament entre nacionalitats i regions; i fins i tot consagra en la seva transitòria segona diferents vies d'accés a l'autonomia, per la via ràpida, per la via lenta, el 143, 151, les històriques, les que no són històriques. Per tant, aquesta distinció ja hi figura a la Constitució.

El problema és que a l'any 78 ningú prejutjava que passaria el que ha acabat passant, i és que la categoria –la categoria– «nacionalitat» finalment s'ha acabat predicant de tothom. I aquest és el problema. Perquè ara el que intentem dient a l'Estatut una cosa tan sensata i tan normal, sense cap mena d'edulcorant, sense cap mena d'additiu, per tant sense cap mena d'eufemisme vergonyant, és que som una nació, precisament perquè hem de donar una volta més de cargol. Perquè ara tothom ja és una nacionalitat i, evidentment, això no és així ni pot ser així. I, per tant, vint-i-cinc anys més tard de l'inici d'allò que s'ha anomenat l'Estat autonòmic, i vint-i-cinc anys més tard de la generalització del procés autonòmic –procés autonòmic, per cert, dissenyat i executat primàriament per reconèixer el paper diferencial que té Catalunya i el País Basc, i Galícia, en aquest conjunt que és l'Estat espanyol–, doncs no només es va acabar imposant el cafè per a tothom, sinó que aquesta distinció ha acabat desapareixent. I, per tant, ja es va consumir als anys 80, quan aquell ministre per a les regions, el senyor Clavero Arévalo, ja abans fins i tot del 23-F, ja va acabar imposant en aquest cas la plena simetria i acabant amb la distinció nacionalitat - regió que, per cert, tenia un origen i una inspiració molt anterior a la pròpia Constitució del 78; ja s'inspirava en allò de l'Estat integral de la Constitució de la Segona República. A partir d'aquí, per tant, la història, repeteixo, és de sobres coneguda; els successius pactes autonòmics van acabar, jo diria, donant el cop de gràcia definitiu a aquest invent, a aquest giny de l'Estat autonòmic. D'aquí que no hauria de sorprendre ningú, repeteixo, que Catalunya avui es defineixi i projecti en el seu Estatut denominar-se com el que és, com una nació.

El sistema institucional. Aquesta és una de les grans novetats que incorpora aquest Títol preliminar de l'Estatut. «Sistema institucional» és una definició, no sé si la més feliç, però una definició que el nostre Grup Parlamentari va posar sobre la taula per donar satisfacció al que ha estat una demanda històrica i tradicional del catalanisme polític, i és el fet que la Generalitat s'integra no únicament pels poders clàssics, que són el president, aquest Parlament i el Govern, el Consell Executiu, sinó també els ens locals, que són part integrant d'aquesta organització política i també de l'autogovern de Catalunya. I, per tant, el que hem fet en aquest Estatut és consagrar que l'organització territorial bàsica d'aquest país parteix del municipi i parteix de la

vegueria, però també –en atenció a allò que ha vingut demanant Convergència i Unió– que hi hagués un reconeixement del paper singular que té també la comarca en el futur de Catalunya.

El marc polític, la llengua i els drets històrics. Els dic tots al mateix temps perquè són un conjunt de preceptes, de conceptes, que introdueixen allò que deia abans, un reconeixement i una garantia d'aquesta singularitat de Catalunya, perduda al llarg d'aquests últims anys, precisament perquè el desplegament constitucional i estatuari no ha estat especialment, per dir-ho suaument, potenciador d'aquests elements diferencial que presenta Catalunya. Per exemple, en matèria de llengua –ho deia aquest dematí. Tot i el mandat constitucional –article 3– de respectar i protegir les diverses modalitats lingüístiques, el que hi ha a la Constitució és una clara asimetria que avui pretenem trencar, consagrant la plena igualtat jurídica arreu entre català i castellà, no només dient que és la llengua pròpia de Catalunya i que és la llengua oficial, sinó també introduint el deure del coneixement.

En els mateixos termes, per cert, que ho fa la Constitució amb relació al castellà; és a dir, a ningú se li acut dir a un senyor de Londres que ve a viure a Barcelona, o a Rubí –que és el meu poble, per cert–, que ha de conèixer en sis mesos el català. Igual que no se li acut a ningú a Madrid dir que ha de conèixer el castellà quan porti sis mesos residint-hi. Senzillament és un concepte que vol dir que ningú pot al·legar desconeixement o ignorància pel fet que parli en una llengua distinta, quan en el seu territori hi ha una llengua que és oficial. Per tant, aquest és un concepte que jo en diria pacífic, que veig que de moment ningú no ha gosat de qüestionar, però que jo vull destacar i vull subratllar com un element fonamental en aquest títol preliminar.

I també un altre element important, la singularitat d'una altra llengua, també pròpia i oficial d'aquest país com és l'aranès. Dic oficial perquè tinc el goig d'anunciar que hem fet avinent una transacció amb diferents grups d'aquesta cambra –amb el PSC i amb Iniciativa per Catalunya, i no sé si en aquest tràmit encara algun altre grup s'hi podria sumar– per tal que l'aranès també fos oficial en tot el territori, en els termes que disposi la futura modificació de la Llei de política lingüística.

Marc polític. I ara anem a allò dels principis que abans es deia. Marc polític vol dir les relacions, bàsicament, de la Generalitat amb l'Estat i amb la Unió Europea. Relacions que es fonamenten sobre la base, evidentment, d'alguns principis. El principi de lleialtat institucional –no m'hi referiré; de fet algun altre portaveu ho ha fet aquest matí. És un principi que normalment s'ha predicat de Catalunya cap a Espanya, no pas d'Espanya cap a Catalunya. El principi que la Generalitat és Estat i el seu president és el representant ordinari màxim de l'Estat a Catalunya. El principi de la plurinacionalitat, que vostè diu: «No hi és, a la Constitució»; efectivament, però és un concepte doctrinal i que el propi Tribunal Constitucional ha manejat sovint; i un precepte que, a més, està implícit en aquella distinció que jo li deia abans entre nacionalitat i regió. I, per tant, des d'aquest punt de vista és indiscutible que aquest principi de la plurinacionalitat ha de figurar, en aquest Estatut. Exactament igual que el principi de la bilateralitat, que és un principi que es predica no únicament de les relacions polítiques sinó també de les relacions economicofinanceres.

Molt bé, principis i grans enunciats. Però principis i grans enunciats que tenen una concreció, que tenen una traducció jurídica i política en el text de l'Estatut. Sap com es concreten aquests principis? Doncs per exemple en la subrogació de la Generalitat en els òrgans estatals; per exemple, en formes singulars pel que fa al camp competencial o pel que fa al terreny simbòlic; o en la participació de la Generalitat, per exemple, en l'exercici de funcions estatals i, per tant, en les institucions generals de les quals són titulars.

Finalment, una darrera referència als drets històrics. Aquesta és una apel·lació que, si més no, ha servit per provocar un debat en les files del catalanisme modern. Potser algú aquest debat el va engegar el 29 de juliol, però és un debat que, si algú l'ha seguit amb atenció, ja fa temps que dura, no? Dic, un debat en les files del catalanisme modern, però que demostra, d'altra banda, si aparquem prejudicis, amb tota cruesa, que Espanya té un problema, i aquest problema es diu la plurinacionalitat. I és un problema, per cert, que té pendent amb Catalunya des del 1714 i probablement amb el País Basc des de la primera meitat del segle XIX. I un debat que, quan s'ha suscitat de forma molt viva en aquesta cambra, fa poques setmanes, ha contribuït que hi hagi un doble alineament: els qui s'han alineat com a partidaris

d'un ordre constitucional, decisionista, normatiu, per a aquells que tot neix i tot té origen en la Constitució de l'any 78, i aquells qui, modestament, som partidaris d'un pluralisme d'arrel historicista. Que senzillament no és el dret de cuixa, no –no és el dret de cuixa–; el que pretén és preservar una part de la identitat originària que té Catalunya.

Perquè Catalunya, vostès ho saben igual que jo, en el passat va tenir institucions de govern pròpies, va tenir furs juridicopúblics, no només el dret privat. Des defa molts segles, des de la baixa edat mitjana. I per tant, què vull dir, amb això? Que nosaltres pensem –i avui ho volem tornar a afirmar– que la disposició addicional primera de la Constitució té ple caràcter normatiu i és plenament moderna. I especialment moderna perquè està a la Constitució, i miri si és modern això d'invocar drets històrics que, per cert, la Constitució restaura la monarquia invocant, per cert, el precedent, diguem, històric, no? Jo crec que molt modern... Més aviat trobo anacrònic això, la institució monàrquica, i, a part, aliena al principi democràtic. Però vaja, deixem-ho; aquest és un altre debat. Però modern no ho és. Per modernitat, prefereixo els drets històrics abans que la monarquia, si més no s'inspiren en el mateix principi, no?

Per tant, per a nosaltres, repeteixo, l'addicional primera té ple caràcter normatiu, tot i que això no vol dir que aquests drets formin part de la Constitució –això ho admitem– perquè són senzillament una realitat preexistent a la qual la Constitució remet. Per això l'addicional primera diu que els protegeix i que els empara, perquè estan fora de la pròpia Constitució, perquè són preexistents a la Constitució de l'any 1978. i aprofito per dir que en cap cas –en cap cas– no hem dit mai que l'apel·lació als drets històrics hagi de constituir un títol competencial autònom, per si sol, en aquest Estatut. No, no, han de ser actualitzats i han de ser interpretats, com ha admès, per cert, el propi Consell Consultiu en el seu dictamen. És a dir, que en termes polítics la invocació historicista legitima una posició singular de la Generalitat en algunes matèries i en algunes competències concretes, en temes molt sensibles per a la nostra identitat, com la llengua, com la cultura, com l'educació, com el règim local, etcètera.

És a dir, estem invocant drets històrics per no malbaratar allò que l'Estatut del 79 ja ens donava. És la competència plena i exclusiva en aquests terrenys. Per tant, el que

estem parlant és d'invocar drets històrics com a garantia d'algunes limitacions de les bases estatals i com un criteri hermenèutic, interpretatiu, més favorable a l'autonomia i a les...

Fitxer 15

competències de Catalunya.

I sobre... i acabo, senyor president. Perdoni.

El president

Sí, gràcies.

El Sr. Ridao i Martín

I sobre si és o no és d'aplicació l'addicional primera, a la Constitució no sembla discutible, el Consell Consultiu ho ha admès, s'està acceptant, a més a més, pel propi Consultiu, que la Constitució no ho limita a cap territori en concret, ni al País Basc ni a Navarra, a banda que no es pot oblidar aquest reconeixement històric que la pròpia Constitució fa del paper de Catalunya, al marge que la jurisprudència, en aquest punt no és clara ni és inequívoca.

Per tant, avui per avui estem en condicions d'arribar a un acord sobre aquest tema, que ha estat molt delicat i ha estat molt complex, fins i tot d'oferir i proposar a la Cambra una transacció en uns termes que crec que són prou aclaridors, en uns termes que poden donar satisfacció a tothom. És a dir, que Catalunya, en el seu article 5, i per això ho dic ara i aquí, no quan tractem l'addicional primera, Catalunya, en el seu article 5, dirà molt clar que com a nació es fonamenta en els seus drets històrics, en la seva tradició jurídica, en les seves institucions seculares, que aquest Estatut actualitza i incorpora drets històrics i que ho fa a l'empara de l'article 2, de la transitòria segona, d'altres disposicions de la Constitució, i això reconeix una singular posició de Catalunya en aquestes matèries com són el dret civil, la llengua, l'educació, la cultura i el seu sistema institucional.

Per tant, aquesta és una solució que dóna satisfacció i que, en definitiva, ha de servir perquè aquest Estatut també tingui un bon to i un to elevat pel que fa a la recuperació del nostre autogovern.

Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari Socialistes – Ciutadans pel Canvi, l'honorable senyor Joaquim Nadal.

El Sr. Nadal i Farreras

Gràcies, molt honorable president, senyores diputades, senyors diputats, molt honorable president de la Generalitat, no reiteraré amb molts dels arguments que han utilitzat tant el diputat senyor Joan Boada com el diputat senyor Joan Ridaó, aquest és un títol molt polític, molt i molt, i és un títol en el qual s'ha aconseguit un amplíssim nivell de consens. Pràcticament en tot els seus articles tots els grups parlamentaris menys un han coincidit en el seu contingut, i en benefici d'aquest gran acord, li anuncio, senyor president, que nosaltres retirarem les esmenes 17 i 23, un cop conclogui aquesta meua intervenció, per a deixar clar que aquest és un títol en el qual, de fet, s'hi conté tot. És el resum de tot el que diem que som i volem ser. És un títol en el que es proclamen totes les objietats, cada vegada amb més claredat i amb més senzillesa: la nació, la llengua, la ciutadania, la història. Qui podria negar la història que hem tingut? Doncs és amb la història que construïm els arguments per a definir tot allò que ens fa una nació i que ens permet proclamar quina és la llengua o quines són les llengües que ens són pròpies i com s'estableix el dret de ciutadania. Crec que és per aquí per on hem d'anar, per definir perquè diem tot el que diem i cada vegada ho diem amb més simplicitat, deixant molt clar, senyor Vendrell, que de nacions en el món n'hi ha moltes, moltes i moltes... amb estat o sense estat, amb graus de sobirania diversos, i que, naturalment, hi ha, per haver-hi, el torneig de les Cinc Nacions, que ara són 6, i que, com vostè sap, inclouen Escòcia, Irlanda del Nord, Gal·les i alguna altra nació amb estat molt conspicu, justament. I cadascuna juga el seu paper i a vegades guanyen les sense estat.

I és per això que tots sabem però no sempre ens ho diem, que les nacions no neixen, es fan. Les fan les persones, les construeixen, les generacions. Catalunya és ara, diu ara que és, i ho ha anat sent cada vegada una mica més i d'una manera diferent, una nació, i això és el que diu l'article 1. I que aquesta nació s'organitza –article 2– en la Generalitat, on conflueixen la tradició històrica, la realitat contemporània, el Govern i el Parlament com a representació i incorporant-hi la voluntat del poble de Catalunya.

Una nació amb un territori, d'acord amb el que diu l'article 9, amb aquest territori, amb el territori de Catalunya, que es defineix des de baix, en un ric mosaic municipal i una organització territorial del Govern local que cristal·litza precisament l'originalitat del sistema i que tanca l'àmbit de la nació d'acord també amb aquest apartat consensuat de l'article segon.

En el franquisme i la transició, la reivindicació nacional es féu igual o abans en llengua castellana que en llengua catalana. Un altre tret distintiu de la nostra realitat nacional avui. Un altre –no l'únic, no el que més– d'un moment històric determinat, no de cap altre, però, en qualsevol cas, el reconeixement de la nació és també la garantia del reconeixement de totes les aportacions que s'hi han fet. Històricament i ara.

Uns anys abans, l'any 1927, un jove geògraf francès, Pierre Vilar, l'any 1927, que volia fer una aproximació a la realitat física de Catalunya, es fa historiador perquè constata una realitat nacional, un sentiment de pertinença, una noció col·lectiva, i la nota, i és francès. Abans en els menjadors de les cases, en els ateneus o les acadèmies, a les fàbriques i la universitat, que en els llibres i en els moments remots. És la realitat contemporània que el porta a fer, senyor Vendrell, una recerca sobre els fonaments nacionals, econòmics, de les estructures nacionals. Això ens porta al *Catalunya dins l'Espanya moderna*, on, des del títol mateix, i sense embuts ni complexos, es defineixen els termes de la realitat que Pierre Vilar analitza. L'evolució històrica de la Catalunya moderna atorga un caràcter més federal que foral al fet nacional. El país contemporani, la societat, és de matriu més federalista que foralista, en l'apel·lació als drets històrics no hi ha, doncs, un sentit antic, estàtic, de la nació. Els drets històrics de l'article cinquè expressen el sentit de la continuïtat i de les discontinuïtats seculares i contemporànies. Expressa, també, la reivindicació de la

memòria històrica i totes les aportacions i tots els esforços i sacrificis i reconeix, recull i constata la continuïtat institucional i històrica de la Generalitat, arrelada en el passat, en els seus orígens el segle XIV, reconeguda en l'Estatut de 1932, restablerta el 1977, recollida i reforçada en l'Estatut de 1979. Vet aquí la singularitat contemporània, la proclamació de la diferència en la igualtat. La Constitució recull i consagra aquesta singularitat, afermada en la història, en el seu article segon: l'Estatut vigent fins ara i el nou segellen el pacte social, el gran acord que confirma les voluntats i les aspiracions col·lectives del poble de Catalunya.

En el passat s'han confrontat dues visions del catalanisme. Una més sociològica, més pensant en la gent, en els col·lectius humans que en cada moment històric han anat configurant una realitat plural i diversa. Com el catalanisme popular expressat amb igual passió històrica que el catalanisme conservador, però amb una tria dels fets històrics diferent, com ho féu l'any 1873 Josep Narcís Roca i Farreras. Així, el catalanisme progressiu, el nostre, el del nostre cor i del nostre front, s'ocupa més de les corts i dels parlaments que dels reis; més dels municipis i de la seva autonomia que de l'autoritat reial i de la noblesa; més de les lluites contra la inquisició i la cúria romana que dels capítols, monestirs i esglésies; més dels boscaires i menestrals que dels ciutadans honrats; més dels consellers i dels consells que dels concilis; més de les corts que de la cort; més dels remences i barretines que dels cavallers; més de les rebel·lions contra els tres reis tantes vegades citats que de les guerres contra nacions estrangeres i de les conquestes; més de l'alçament de tots aquells rústics que de les expedicions guerreres.

Una altra visió més tradicional, més fonamentada en la història, i que –cito Vilar– «prefereix cercar els orígens del sentiment de comunitat en una història molt antiga, d'una banda, i de l'altra en les formidables estabilitats que són la llengua, la raça i la terra».

En el nostre discurs, en aquest títol tan polític, ens importa, avui, per damunt de tot, la llengua, tal com la recull l'article 6. Diu Vilar: «No podem desconèixer que la llengua és probablement l'agent principal d'una cristal·lització per on progressa, com tot fenomen efectiu, el complex nacional que neix o reneix.» Però si bé és cert que la

Llengua és un, el principal fonament de la diferència, les llengües són l'expressió d'una societat plural que proclama avui el dret d'emprar i el dret i el deure de conèixer el català i el castellà. I equipara en l'Estatut l'estatus de la llengua catalana com a pròpia de Catalunya, com ja s'ha dit, allò que es reconeix per a la llengua castellana en la Constitució. L'Estatut rebutja burocratitzar la llengua, establir un nou bilingüisme administratiu, proclama des de la llibertat de les persones les característiques d'una societat complexa on el català és reconegut, impulsat i promogut com la llengua pròpia de Catalunya, i on el castellà és reconegut com la llengua pròpia de molts catalans. Tots, ciutadans que tenen, d'acord amb l'article setè, la ciutadania política catalana. Ciutadans espanyols que viuen a Catalunya, ciutadans espanyols que viuen fora de Catalunya i fora d'Espanya i que el seu darrer lloc de residència ha estat Catalunya. L'article setè diu «ciutadans de l'Estat», i ens està bé, tot i que fins ara hem mantingut, i ja hem dit que la retiràvem, una esmena on defugíem les ambigüitats i les indefinicions. Però hi estem d'acord. D'acord a reconèixer a tots aquests ciutadans i ciutadanes, com diu l'article quart, els drets i principis rectors que sintetitzen totes les expectatives d'una millor qualitat de vida que és el que compta i que és pel que val i pel que es vol aquest nou Estatut.

La nació de les cròniques medievals, la dels reis i la dels cronistes, i la nació que s'afirma i es reforça des de la segona meitat del segle XIX fins avui, estableix també i decideix que en el marc que ens donem establím relacions amb les comunitats catalanes a l'exterior d'acord amb l'article tretzè, i decideix la cooperació, la col·laboració, l'intercanvi cultural amb les comunitats i els territoris que tenen vincles i afinitats històriques, lingüístiques i culturals amb Catalunya, segons l'article dotze.

Dins d'aquest marc, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya vol fer una especial menció de la Val d'Aran. Catalunya vol per a l'Aran el mateix que vol per a si mateixa, i ho reconeix amb un règim jurídic especial, alhora que atorga caràcter oficial a la llengua occitana, l'aranès, a l'Aran i a tot Catalunya en els termes de la transacció que ha anunciat fa un moment el diputat senyor Joan Ridao.

Aquest títol, doncs, el títol preliminar, recull i reflecteix les qüestions clau del reconeixement de Catalunya com una realitat nacional i la relació que aquesta

estableix amb l'Estat, amb lleialtat i bilateralitat i reciprocitat sense perjudici de les relacions de caràcter multilateral que calguessin, però és evident que Catalunya proclama i afirma el dret a ser reconeguda com una nació en els termes de la diferenciació que la pròpia Constitució establí en el pacte del 78 i que s'ha diluït en el procés dels darrers anys.

Tornem al principi: pas vers Europa, pas vers el mar, el país català no és, però, d'aquests passos indeferenciats on la història es fixa massa difícilment. Darrere els congostos fluvials, en els seus llunyans replecs muntanyosos, amaga refugis, llocs d'observació i de reunió capaços de mantenir en els temps torbats una continuïtat humana i de fornir així que era possible

Fitxer 16

...de conqueridors i immigrants. És així com Catalunya pogué ser alhora un lloc de retrobament de migracions i de relacions, i un marc històric sense rigidesa, però tanmateix capaç de coherència. En la seva mateixa estructura, l'extrema varietat del detall era la possible garantia de la unitat del conjunt, diu aquell jove geògraf traspasat a historiador, perplex davant de la realitat que es trobava en la Catalunya que acabava de conèixer.

Aquest Estatut fa la síntesi de totes les tradicions del catalanisme. I aquest Títol preliminar, amb el Preàmbul que l'encapçala, n'és el compendi, el destil·lat més concentrat, la base i el fonament de tots els altres títols. Aquí proclamem els conceptes; la resta dels títols els desenvolupen fins a afirmar-ne el contingut.

Gràcies, senyores diputades, senyors diputats.

El president

Té la paraula, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, l'honorable senyor Felip Puig.

El Sr. Puig i Godes

Moltes gràcies, president. Molt honorable president de la Generalitat, senyores diputades, senyors diputats, estem abordant aquest Títol preliminar d'aquest Projecte de nou Estatut, que continuem mantenint l'esperança, i l'expectativa i la predisposició d'arribar a votar afirmativament, en el supòsit que siguem capaços de superar els temes i els reptes més punyents i pendents.

Deixin-me, breument, que coincideixi amb bona part de les exposicions que s'han fet fins al moment, en valorar aquests primers catorze articles, en el sentit d'aquesta visió sintètica, però molt reafirmativa de la identitat, de la història, però al mateix temps també del futur d'aquest país i d'aquesta nació.

L'apel·lació a la condició de nació, de Catalunya, no és només una apel·lació sentimental o de caràcter historicista; no és només, que també, una reafirmació de la nostra voluntat, de la nostra identitat, de la nostra percepció i convicció de ser una comunitat amb singularitats que ens defineixen; és evidentment també una aposta per la projecció de futur, per la consolidació dels nostres drets, pel manteniment de la nostra voluntat de continuar avançant, el dia de demà, amb més autogovern, amb més reconeixement, amb més poder polític, no només amb el projecte del nou Estatut –que Déu n'hi do les passes decidides que es fan–, sinó, i sobretot, per continuar mantenint la voluntat d'arribar a trobar un model d'Estat que avui encara la Constitució no acaba de reconèixer, malgrat s'hi podria interpretar fàcilment, i que és evident que, tard o dora, les organitzacions de les tensions territorials d'aquest Estat, com la dels estats moderns, ha d'acabar donant una resposta positiva i satisfactòria a la nostra voluntat de reconeixement ple de la nostra condició com a nació.

I és evident que si aquest reconeixement, avui, des d'un punt de vista més jurídic, la Constitució és possible que hi presenti alguna tensió, ja també ens reafirmem que, amb tot el respecte, en aquest sentit, nosaltres no assumim les opinions, com a òrgan assessor consultiu, que el Consell Consultiu emana al voltant d'aquest concepte i d'aquesta reafirmació del primer article: «Catalunya és una nació.» I celebro que tots plegats –quasi tots, senyor Vendrell– haguem superat algun titubeig que, al llarg d'aquests mesos, vàrem observar en el si de la Ponència.

Vull reafirmar sobretot que aquest article número 1, el de «Catalunya és una nació», ha de servir per justificar, avui, i sobretot en el futur, la singularitat del nostre país, la singularitat de Catalunya com no només una comunitat autònoma més, sinó com una nació dins d'un estat, avui, que reclama, que reivindica, que planteja democràticament i pacíficament un major reconeixement, no només semàntic, conceptual, simpàtic, generós, sinó evidentment també jurídic i constitucional.

Perquè aquí, una vegada més hem de recordar i apel·lar la memòria històrica. Evidentment, conseller Nadal, en la seva condició d'historiador, amb més coneixements en aquesta matèria, sobrats, ha pogut demostrar. Però no me n'aniré tan enllà ara –potser si tinc temps hi faré alguna referència històrica també més llarga–, però la Constitució de l'any 78 va ser objecte d'un acord, entre pincetes, amb una sortida pactada per les circumstàncies, entenent que bona part de la història més recent d'aquest Estat havia estat com a conseqüència, no només, però com a conseqüència també dels conflictes nacionals, de les reivindicacions nacionals del País Basc i de Catalunya, i que la sortida per intentar trobar una solució que sempre hem entès des del catalanisme polític, sempre hem entès com a provisional i transitòria, va ser aquesta introducció del concepte de «nacionalitat» i de «regió», per distingir, d'alguna manera, una certa singularitat.

Volem continuar avançant, i creiem que aquest article 1, primer, i aquest títol avancen en la bona direcció per consolidar, no només aquest reconeixement, sinó també tot el desplegament normatiu, tota la reestructuració constitucional que tard o dora s'haurà de fer sobre aquesta condició del país.

És evident que aquest títol, doncs, té una importància, repeteixo, no només semàntica, sentimental, identitària, sinó també que, de cara al futur, de cara a aquest Estatut, jurídica. I en aquest sentit, que l'article 3 reafirmi la condició també de la Generalitat com a Estat, de les seves relacions de bilateralitat amb l'Estat espanyol, de l'aposta per un model plurinacional, que si avui no estan reconegudes també jurídicament en la Constitució espanyola, és cap a aquesta direcció que hi hem d'adreçar també els nostres esforços de diàleg, de negociació en la segona part d'aquest «matx» apassionant d'aconseguir un nou Estatut, hem de continuar

mantenint, en aquest i en altres temes, aquesta tensió, aquesta ambició, aquesta reivindicació, aquesta permanent explicació d'allò que volem ser, d'allò que som i d'allò que demanem i volem negociar que se'ns reconegui, i que, en definitiva, recuperem.

La referència a la Unió Europea com a marc de referència de Catalunya, creiem també que emmarca clarament quina és la nostra ambició per anar avançant cap a un país amb ple autogovern, amb plena capacitat de projecció i de presència internacional, i evidentment, en el marc en què es mouen, avui, tots els països occidentals de l'Europa comunitària, que ja compartim.

Arribem, però, a l'article 5, i els hem de manifestar un cert desencís. Hem tingut coneixement d'una esmena transaccional, a darrera hora, presentada pels tres partits que donen suport al Govern. Observem que la passa endavant que es va produir el 29 de juliol, una passa important, pel fet d'introduir, de reconèixer els drets històrics d'una manera explícita, i no només això, sinó també de reconèixer detalladament l'empara de determinats drets i competències sota aquesta referència, ha tingut, d'alguna manera, la sort de passar l'estiu. Sí. Perquè jo crec que la pitjor de les solucions és la que s'està plantejant avui. Fins i tot hagués estat molt millor que l'Estatut hagués contingut una referència en l'articulat, genèrica, als drets històrics. Fins i tot hagués estat molt millor no fer cap referència a l'empara competencial, que no pas fer el pas que hem fet ara, primer endavant, i després endarrere.

Observem, a l'esmena transaccional, que allà on hi havia la relació de les competències emparades per aquest article, article 5, Disposició addicional, avui observem que en l'esmena transaccional, si ho hem sabut llegir, desapareixen les competències relacionades al finançament, a la seguretat pública i al règim local. La referència al desenvolupament administratiu institucional no fa una explicitació del règim local.

Per a Convergència i Unió, això és una passa enrere. Aquestes rebaixes són inexplicables. Segurament s'han donat nous motius o nous elements de pressió, d'excessiva comprensió, però aquesta retallada discrecional, amb tots els respectes «*ni chicha, ni limoná*», aquesta renúncia parcial a determinats àmbits competencials

fonamentals per al desenvolupament jurídic posterior, en el marc d'aquest nou Estatut, i evidentment també per a la negociació que, en els propers mesos i en els propers anys, volem plantejar des del catalanisme polític, creiem que és una rebaixa que no podem assumir. Creiem, en definitiva, que aquesta solució pactada per als equilibris del Govern del tripartit, és la pitjor solució. Haver ensenyat la poteta de la competència en matèria de finançament, de seguretat pública, com a susceptibles de ser reconegudes i emparades pels drets històrics, d'haver-se aprovat en la Comissió, en la Ponència, el 29 de juliol, aquí, al Parlament de Catalunya, i que sigui ara retirada, enretirada, eliminada del possible text definitiu, creiem sincerament que és un greu error polític.

Dit això, s'entendrà, doncs, que nosaltres no tan sols no només no donarem suport a aquesta esmena transaccional, sinó que, evidentment, demanarem el vot, aleshores, a la referència de l'articulat original que es mantenia després de la votació del 29 de juliol, pel que fa a l'article 5 i a la Disposició addicional, en la seva totalitat i en la seva relació estrictament literal.

Les referències a l'Aran –i en aquests moments vull saludar d'una manera especial el magnífic síndic de l'Aran, del Consell General de l'Aran senyor Carles Barrera, que ens acompanya en aquest moment també, crec, històric, i han fet referència tots vostès–, avança, tant pel que fa a l'article 6, com pel que fa a l'article 11, en el reconeixement de la singularitat, de la identitat de la política lingüística de l'Aran. El reconeixement de la llengua occitana com a llengua oficial i com a llengua pròpia, creiem també que és una reparació històrica i un avanç important pel que fa al reconeixement del que l'Estatut també, en aquest nou projecte, defineix com a entitat territorial singular, amb un règim jurídic especial, i evidentment també amb tot el desenvolupament, pel que fa al règim de les institucions, on tindrem també ocasió de parlar en el títol corresponent.

Ara bé, en aquest sentit, ja els avanço que nosaltres notem una certa contradicció amb aquesta declaració d'intencions i de reconeixement jurídic, tant de l'article 6, com de l'article 11 sobretot, perquè després es mantingui una certa, jo diria que poca

valentia, a l'hora de parlar de l'organització territorial i de no donar a l'Aran el caràcter d'unitat territorial singular, a l'hora de parlar de l'organització territorial del país.

És en aquest sentit, doncs, que nosaltres valoràvem millor aquest títol fins al dia d'avui. Creiem que aquesta renúncia de l'empara competencial de dues o tres competències fonamentals per a la negociació política, per a aquesta tensió, en el marc constitucional que avui per avui haurem de mantenir, no només en el marc d'aquest nou Estatut, si l'aprovem, sinó evidentment amb la negociació a venir, de cara a anar incrementant paulatinament el nostre autogovern, creiem sincerament que l'article 5 ha quedat cap i disminuït, i no li podem donar un suport estricte.

Mantindrem, però, atenent els avanços importants pel que fa al reconeixement de la condició de nació, pel que fa a la millora substantiva, reparació també d'una feblesa de l'Estatut del 79, pel que fa al català i a l'obligació del dret i el deure de conèixer-lo, és evident que també hi han millores substantives en aquest títol, que ens fan mantenir, malgrat aquesta, entenem, errada política, la nostra posició.

Jo només vull recordar molt breument, amb el temps que em queda, senyor president, senyores i senyors diputats, que segurament no hi ha temps per fer una perspectiva històrica del perquè aquest títol incorpora aquest reconeixement nacional, aquesta aposta pels drets històrics. Ens estem jugant el futur del país, però és evident que ho podem fer gràcies a la capacitat de resistència de la societat catalana en situacions molt més tràgiques, molt més dramàtiques que avui. I que si fem aquesta aposta decidida, algú pot interpretar que ratllant la constitucionalitat...

Fitxer 17

... dels drets històrics és precisament per anar avançant contra aquells que poden esgrimir, i encara hi ha algú que ho fa, els «drets de conquesta» i l'aniquilació de totes les nostres institucions, que sortosament, malgrat les etapes dificultoses que hem passat els darrers anys i segles, hem anat recuperant.

No faré una referència historicista exhaustiva, però és bo recordar que els drets històrics, que la nostra condició de nació tenen una arrencada molt llunyana, una

història molt consolidada, que arrenquen segurament des de la primera aproximació constitucional de l'any 1283 a les Corts de Barcelona, amb la primera Compilació de l'any 1495, ampliació del 1585, del 1702, fins al 1714 i, evidentment, el Decret de Nova Planta. Amb l'aparició del catalanisme polític modern a partir de mitjan del segle XIX, l'esforç i la valència de les Bases de Manresa, de la Mancomunitat, dels projectes d'Estatut de l'any 19, val la pena que recordem que fins i tot en aquelles èpoques, en aquells anys, el president del Govern espanyol va anar a París a entrevistar-se amb el president d'Estats Units, vencedor de la Primera Guerra Mundial, per tractar «el problema català».

Val la pena que recordem aquesta visió història, per també tenir transcendència de què és el que estem fent avui nosaltres aquí, demà i demà passat. I aleshores aquella gent també reivindicava el dret d'autodeterminació. I en cada moment de la història el país ha presentat reivindicacions molt més contundents i molt més ambiciosos del que després potser s'ha pogut aconseguir. Però gràcies a aquesta tenacitat, a aquesta resistència a no renunciar mai a les ambicions nacionals, el país ha pogut avui arribar fins aquí.

I és precisament això el que avui estem fent, no només aquest relleu generacional, d'aquesta responsabilitat històrica, intentant «subsannar» les mancances i les febleses del 79..., que estem apostant perquè aquest any, aquests dies, siguem capaços de tenir tots plegats un nou Estatut de Catalunya.

I no em vull estar de citar, com han fet altres diputats aquest matí...

El president

Senyor Puig...

El Sr. Puig i Godes

Acabo. La cita és ja l'última, senyor president. El president Macià. El president Macià deia també l'any 1931 –ha donat per molt, aquest llibre, però s'ha de llegir tot...–

El president

Senyor Puig...

El Sr. Puig i Godes

Senyor president. «Cal, en fi, dir ben clarament quina és la nostra voluntat, perquè no sigui tergiversada. I això ho tindrem procurant no donar en l'estructuració escrita de l'Estatut, ni un pas enrere. I en aquesta actitud tindreu al costat vostre tots els catalans, perquè cap n'hi haurà que gosi refusar-se a defensar la voluntat del país. Ja que no es tracta –deia el president Macià–, ja que no es tracta de la tria d'una forma de govern en la qual pot haver-hi discrepàncies, sinó que el vostre gest –adreçant-se al Parlament, a l'Assemblea de Parlamentaris–, el vostre gest és la reclamació que presenta un poble perquè li sigui tornada la sobirania de la qual fou desposseït. I dir ben alt que una vegada aconseguida la satisfacció que Catalunya unànime demana, l'estímul eminent dels nostres actes no ha de ser altre que el de contribuir a instaurar aleshores una Confederació Ibèrica –no un Estat federal–, en la qual les diverses energies del país siguin exaltades i aprofitades, car només així es crearà i solidificarà la grandesa aleshores de la República.»

Moltes gràcies, senyores diputades i senyors diputats.

(Pausa.)

El president

Hi ha un torn de rèplica, senyor Ridao. Té la paraula el senyor Bosch.

El Sr. Bosch i Mestres

Bé, si em permet una, dues reflexions amb relació a la intervenció del Partit Popular, quan ha fet referència al concepte de nació. El senyor Vendrell ha fet referència que a Catalunya hi ha gent que se sent simplement, exclusivament espanyola, o espanyola i catalana alhora, i que aquest és un dels arguments per no imposar una definició de nació. Jo no sé si ha pensat si això se li podria donar la volta i aplicar-ho a la nació espanyola. Perquè, és clar, hi ha gent que només se sent espanyola, hi ha espanyols que alhora se senten d'un determinat territori, hi ha qui no se sent espanyol però podria sentir-se'n si l'estructura de l'Estat fos d'una altra manera i hi ha qui no se sent espanyol. Per tant, és un argument que pot valdre per a diverses motivacions.

Però en tot cas, miri, vostè ha parlat d'enquestes, i ha dit que un tant per cent això i no... I nosaltres tenim una solució, molt senzilla. I si deixem que el poble català es pronunciï? I si portem això a referèndum i que el poble català pugui decidir si vota l'Estatut i, per tant, si vota l'Estatut és que vota que Catalunya és una nació? I que els que estan en contra que facin campanya demanant el no a l'Estatut? I que sigui el poble de Catalunya el que decideixi? Jo crec que aquesta és la solució més absolutament democràtica.

Un altre aspecte amb relació a la intervenció del senyor Felip Puig, que comparteixo en línies generals, però evidentment no puc compartir..., independentment que és absolutament respectable que no estigui d'acord, lògicament, amb com quedaria el redactat de l'article 5..., que això sigui un pas enrere. Primer li vull clarificar que el mateix article 2.3 del títol preliminar diu: «Els municipis de Catalunya, les vegueries i els altres ens locals que les lleis determinen integren el sistema institucional de la Generalitat...» Per tant, quan es parla de sistema institucional també s'inclou el règim local.

Però, en tot cas, tampoc puc acceptar que amb relació a les propostes de Convergència i Unió estiguem fent un pas enrere, perquè li vull recordar també que la transacció inclou una nova disposició addicional, que Convergència i Unió no ha plantejat al llarg de tot el debat: «L'acceptació del règim d'autonomia que s'estableix en aquest Estatut no implica la renúncia del poble català als drets que com a tal li pogueren correspondre en virtut de la seva història.»

Però vostè ha parlat d'autodeterminació, i jo li vull preguntar on són les propostes de Convergència i Unió amb relació a l'autodeterminació, en aquest Estatut. Perquè li vull recordar que hi ha dos grups en aquesta cambra, Esquerra Republicana i Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, que van presentar ja fa temps una proposta de preàmbul en la qual s'inclou la referència a la lliure determinació del poble català, fent referència a les mateixes resolucions del Parlament de Catalunya.

Nosaltres no veiem cap pas enrere, en tot això, i fins i totensem que en alguns temes hem anat molt més enllà del que plantejava Convergència i Unió.

I finalment, m'ha sabut greu no trobar una referència a l'acord a què es va arribar sobre, precisament, la definició del sistema institucional i la referència a incloure les comarques com un element que en principi els grups que donen suport al Govern no tenien previst, i que en tot cas, en nom del consens, s'ha incorporat. És evident que se'n pot parlar en un altre títol, però és aquí al títol preliminar, eh?

I és aquí la primera incorporació de les comarques. En tot cas, sí que vull referir amb això que per nosaltres l'important d'aquesta incorporació de les comarques va molt més enllà. És la incorporació que per fi es consideri, a Catalunya, que els ajuntaments formen part del sistema institucional de Catalunya, que no són una cosa a part que no se sap ben bé què són, sinó que són institucions de Catalunya.

Moltes gràcies.

El president

Senyor Vendrell, en nom del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, té la paraula.

El Sr. Vendrell i Bayona

Gràcies. (*Remor de veus.*) Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats. La veritat és que no volia fer servir aquest torn, però no em queda més remei, senyor Bosch. A veure, en primer lloc aquí s'ha fet servir un argument que jo, sincerament, ja no sé si prendre-me'l «en sèrio» o prendre-me'l en broma. No, diu..., escolti, miri..., diu: «Quan fem la Constitució el 78 –diu– fem una separació entre nacionalitats i regions, hi ha unes nacionalitats –hi ha unes nacionalitats– i hi ha unes regions.» Bé. Com que amb el transcurs del temps, alguns, que eren regions i que es veu que no tenien dret a aspirar a res més, han passat a denominar-se nacionalitats –per cert, el poble espanyol, al Congrés dels Diputats, ho ha acceptat–, ara nosaltres hem de fer un pas més i passarem a dir-nos «nació». Bé, el següent suposo que serà «imperi» i l'altre serà «l'imperi contraataca». Perquè aquest argument no aguanta. (*Remor de veus.*) Aquest argument no aguanta, ho sento molt.

I ara vaig molt més «en sèrio», senyor..., això també era «sèrio», però ara vaig molt més «en sèrio», senyor Bosch. Jo segurament –jo, segurament– m'he sabut explicar

molt malament. Jo li voldria..., li volia parlar de sentiments. I el que li volia dir, o volia dir a la cambra, en general, és que no juguem amb els sentiments de pertinença. Ningú. I em sembla que no serà el primer cop que ho citaré en aquest Parlament, o potser sí, perquè ja no me'n recordo..., i parlo de l'any 1971, i parlo d'*Oratori per un home sobre la terra* i parlo del Grup d'Estudis Teatral d'Horta, i el cor... Jo no vaig passar, jo no vaig passar mai de ser del cor, jo sempre allà al cor, no? I al cor dèiem una cosa –1971–: «...perquè han pres les nostres veus i n'han fet cançons de pàtria / dels nostres sentiments n'han fet banderes per a una pàtria.»

No juguem mai amb els sentiments de la gent. Respectem els sentiments de la gent, i quan els termes permeten les convivències, no juguem amb els sentiments de la gent, sigui qui sigui.

Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Té la paraula en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya l'il·lustre senyor Joan Ridaó.

El Sr. Ridaó i Martín

Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats. Miri, abans que re, la gran diferència entre el nacionalisme i l'espanyol és que nosaltres mai no ens posem a la boca la paraula «imperial». Per tant, això demostra l'evidència més palmària que el nacionalisme espanyol sempre ha estat imperialista. (*Remor de veus.*)

Però en qualsevol cas jo pujo a la tribuna i faig ús d'aquest torn de rèplica per precisar els termes de la transacció sobre drets històrics, que em fa l'efecte que algun diputat o diputada no ha tingut temps ni prou diligència com per llegir-la en la seva extensió, no? Miri, aquesta és una transacció que se sustenta sobre dos preceptes del projecte. Un és l'article 5 i l'altre és la disposició addicional primera, i en tot cas en parlarem en el seu moment, quan parlem de les disposicions addicionals. Però, per una banda, diu de forma molt clara que Catalunya és una nació i es fonamenta en aquests drets històrics, i per l'altre diu que aquest Estatut incorpora i actualitza aquests drets històrics. Per tant, aquesta era la part fonamental, la més sensible en aquest cas,

d'aquella famosa disposició addicional que va donar lloc i va provocar l'enrenou que va provocar.

Però encara hi hem afegit alguna cosa més, i és que perquè hi hagi aquest reconeixement de la posició singular que ostenta Catalunya, no només ens emparem en l'addicional primera, sinó també en l'article 2, ens emparem en la transitòria segona, que reconeix la via diferent d'accés a l'autonomia de Catalunya, i en la resta de disposicions que en aquest sentit reconeguin aquesta singularitat, no?

I bé, com es fa operatiu, per cert, això? Perquè, és clar, la primera discussió era: és o no és d'aplicació l'addicional primera de la Constitució a Catalunya? Doncs, bé, jo crec que queda ben clar que no només la invoquem, sinó que l'actualitzem, la incorporarem. Fem operatiu això en el terreny de les competències, en el terreny d'algunes matèries.

I és veritat que ha desaparegut del catàleg de les matèries alguna matèria concreta. Aniré a poc a poc. Miri, Dret civil i llengua. Són temes molt importants, però vull dir molt clarament que tal com hem definit les competències en aquest Estatut, fins i tot tal com està, per exemple, la competència en matèria de Dret civil, article 149.8 de la Constitució, no és dels temes que més ens fan patir a nosaltres. I és més, consagrem per primera vegada una competència en llengua pròpia, en aquest Estatut. Per tant, no era un tema molt complicat, però l'hi mantenim perquè formen part, com deia algú que vostè coneix molt més bé que jo, del nervi de la nació. Doncs, molt bé, és un tema singular, és un tema que val la pena que hi figuri com a element singular i distintiu de Catalunya.

Cultura. Aquest ha estat un tema molt debatut, i al final l'article que hi ha al Dictamen i que vostès coneixen perfectament deixa molt clara la competència exclusiva en matèria de cultura. Aquella..., era d'una d'aquelles matèries que corria el perill segons alguns informes d'alguna institució i d'algun consell, que finalment passés de competència exclusiva a competència concurrent. I finalment no, mantenim l'exclusivitat, tot i que operen títols a favor de l'Estat, no? L'article 149.2, la capacitat que pugui fer subvencions, l'activitat de foment. Precisament perquè l'Estat encara té un títol horitzontal que pot entrar en el cor mateix de la competència exclusiva de la

Generalitat, invoquem cultura, perquè no n'estem segurs del tot, que puguem blindar del tot la cultura. Per tant, aquí és on hem de posar límits, hem de posar un fre a la incidència de les competències de l'Estat. Per això, hi incloem la cultura.

I hi incloem el sistema institucional. I ho ha dit el senyor Jaume Bosch, l'article 2, apartat 3 del Dictamen, que d'aquí a pocs instants votarem, defineix els municipis de Catalunya, les vegueries i els altres ens locals, per exemple les comarques, com a part del sistema institucional. Però parlem de sistema institucional per fer una cosa més àmplia, més omnicomprendiva, no únicament per protegir ...

Fitxer 18

local, sinó també el conjunt d'institucions de la Generalitat. Aquest Parlament, el seu Govern i el seu president com a part integrant de l'autorganització d'aquest país.

I, efectivament, es perden dos elements, només dos. L'un és la seguretat pública, que això vostès mateixos –almenys en la Ponència– jo crec que no em podran desmentir, han reconegut que la singularitat del model policial és evident. Jo crec que vostè mateix, senyor Puig, que se n'ha fet un fart de dir que ha estat un dels grans elements i grans contribucions a Convergència i Unió l'autogovern d'aquest país, que és veritat, vol dir que a partir de l'octubre del 94, amb l'acord de la Junta de Seguretat, amb el desplegament operatiu dels Mossos d'Esquadra, amb el traspàs del trànsit de l'octubre de l'any 97 hem configurat un model singular.

Per tant, no hem de patir. Evidentment, els bascos tenien Mikeletes i Miñones des del segle immobilisme XVI-XVIII, nosaltres també teníem, evidentment, Mossos d'Esquadra, però, evidentment, això avui no ho qüestiona ningú, no ho qüestiona ni l'Estat espanyol.

I, finalment, i, finalment, finançament. Miri, aquest és un tema molt delicat. Nosaltres crec que estem en disposició, i parlarem quan haguem de parlar, d'oferir una proposta de blindatge –pel que fa a les competències en matèria de finançament– que garanteixen la singularitat del model, que diuen que l'estatut està per damunt de

qualsevol altra norma de l'Estat, que, evidentment, preval allò que Catalunya acordi de forma bilateral amb l'Estat.

Per tant, aquell perill potencial que hi havia que no es pogués blindar suficientment i que aquest model no fos prou singular, que hi havia el mes de juliol, avui finalment, a partir, sobretot, de la feina desplegada pel nostre Grup Parlamentari, arrossegant, si vostès volen, a altres grups a aquest acord i a aquest consens, ha fet possible que sigui, jo crec, suficientment blindat com per no invocar drets històrics en aquest particular.

Moltes gràcies.

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, l'honorable senyor Joaquim Nadal.

El Sr. Nadal i Farreras

Gràcies, senyor president. Senyores diputades i senyors diputats. Catalunya nació, senyor Vendrell, no és una fugida endavant, és un retorn als orígens. És posar les coses al seu lloc i establir, en un tema molt delicat, fins i tot relliscós, que el fet que Catalunya hagi anat sent, s'hagi anat construint com una nació, en els termes que reconeix el món de les ciències socials i de l'acadèmia, a l'hora de definir què s'entén per una nació, és el fonament d'una diferència que no reclama privilegis, que no reclama desigualtats, sinó que proclama uns drets. I afirma una diferència, que es fonamenta, justament, en el tipus de competències que s'esmenten en la transacció que hem fet a l'hora de definir els drets històrics.

Perquè, és clar, si construïm un discurs sobre la nació, que anés a buscar les arrels socials, què i quina és la nació de cadascú, durant molts anys –molts, molts, molts– i fins a dates molt recents, per amplis sectors de la burgesia industrial d'aquest país, el mercat nacional era el mercat espanyol. Però aquesta no és la qüestió: madurs com som, societat moderna com som, reconeguem que la Constitució de 1978 ha fet més per constituir en termes d'una certa igualtat justament aquest mercat, i no li posem cap apel·latiu, i ha igualat creixements i rendes, i ha donat als de les altres velocitats

la capacitat d'incorporar-se a la primera, i ha dotat, doncs, als pobles d'Espanya d'una capacitat d'afirmar-se en un sentit més plural però amb més capacitat i igualtat democràtica i llibertat per a tots els seus ciutadans, comunitat autònoma a comunitat autònoma, això no nega que pugui haver comportat una dilució dels drets de Catalunya com a nació. Que sí.

I, aleshores, recapitem i diem: «Tornem als orígens». Catalunya és una nació, és el pacte no nat de l'any 78, i no anem a buscar cap tipus de privilegi. Simplement diem: «Deixeu-nos ser com som, reconeguem plegats que som així i és sent així que volem fer la nostra contribució i participació en aquest marc constitucional ara». I ja està. Així de simple.

I, per tant, no és una fugida endavant, no ve res més després d'això, i menys el que vostè ha dit. Sinó que el que ve és l'afirmació d'un dret a la diferència que mai no reclama cap tipus de desigualtat ni privilegi, sinó els drets que ens són propis.

I, pel que fa al senyor Puig, senyor Puig, Macià justament és un bon exemple d'una certa capacitat i flexibilitat de saber fer passes endavant i passes endarrera per aconseguir els objectius polítics que es proposava. I ho va fer. I se n'hagués pogut sortir si no fos que les coses van anar d'una altra manera. Però Macià, senyor Puig, en sabia més que vostè.

(Aplaudiments.)

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, l'honorable senyor Felip Puig.

El Sr. Puig i Godes

Moltes gràcies, president. Moltes gràcies, senyores diputades, senyors diputats. Començaré pel senyor Jaume Bosch reconeixent-li, i és veritat i ens en congratulem, que en l'aspecte relacionat amb la recuperació de la comarca, a nivell del sistema institucional i de l'organització territorial a Catalunya, és –creiem nosaltres– un bon acord. I vull agrair la comprensió que hi ha hagut en el debat al voltant d'aquest tema.

Per tant, sí, senyor Bosch, jo no hi he fet referència i crec que és bo valorar també allò que hem millorat.

Els drets històrics és, en definitiva, no una apel·lació, repeteixo, historicista, sinó una tècnica jurídica per reforçar el desplegament competencial, per garantir major força en una negociació jurídica i constitucional i per anar avançant amb el reconeixement de la nostra singularitat.

Entenc la seva inquietud, senyor Vendrell. Sí, que Catalunya és una nació té conseqüències des d'un punt de vista constitucional. I volem avançar cap aquí. Un estat, un nou model d'estat que no compartim és aquí on, evidentment, amb aquesta aposta, l'estatut obra una nova via de diàleg a nivell de l'Estat espanyol, perquè creiem que aquesta és una de les assignatures pendents de la Constitució i del pacte constitucional del 78.

I, tornant als drets històrics, hem d'insistir que s'ha produït un pas enrere. No podem comparar la referència al règim local amb una referència genèrica al sistema institucional. No és així. L'esmena que estàvem disposats a votar parlava de l'organització de les administracions públiques, del règim jurídic, del procediment, de la contractació, de l'expropiació, de la responsabilitat de les administracions públiques catalanes, la funció pública, el personal, el servei, les administracions públiques catalanes.

Vostès, ja ho entenc. El Partit Socialista sí que ho sap, però vostès encara no ho saben. Que no saben com se les gasten els advocats de l'Estat? Que no saben exactament com anirà la negociació a l'hora de desplegar totes aquestes referències genèriques i declaracions d'intencions si no estan concretes, des d'un punt de vista jurídic i legal? A perdre. I, més formatge gruyère, o emmental –perquè diuen que el gruyère, en el fons, no té forats. I més formatge emmental.

Per tant, un pas enrere, i els haig de dir que la no renúncia genèrica de la disposició addicional no té fortalesa ni seguretat jurídica. És, evidentment, un pas enrere. I al cap i a la fi, també té una certa coherència amb el fet que vostès en el model de finançament continuen mantenint el finançament local sota la dependència de les lleis

de bases de l'Estat. Per tant, ja entenem també per què en aquest cas ho retiren de l'empara dels drets històrics.

I, la seguretat pública. La seguretat pública té alguna feblesa, avui, des d'un punt de vista de la titularitat competencial. O no recorden que tenim una part de la nostra seguretat pública a les carreteres per delegació de l'article 150.2 de la Constitució? Per què no la blindem una mica més? I, el dret civil, en canvi, la llengua, si ja ho tenim, en canvi, ens ho mantenen. I el finançament es retira.

Nosaltres estàvem disposats a votar al 100 per cent l'esmena d'Esquerra Republicana. L'esmena número 13 tercera. I vostès la retiren. Per què? Amb quins arguments? Sota quina explicació? Què hi ha perquè hagin produït ara de nou una feblesa, que no està garantida ni en seguretat pública ni en règim local ni en finançament en altres apartats de l'estatut?

Bé. Això és el que nosaltres ens preguntem, i estic convençut que també molta gent que ens escolta i del país s'ho deu estar preguntant. Crec que havíem fet i hem fet un bon pas amb els drets històrics. Però torno a repetir: la debilitat que això mostra en el sentit que el primer acord amb majoria al Parlament de Catalunya introduïa l'empara dels drets històrics pel que fa al finançament, al règim local i a la seguretat pública, avui queda més desassistida, més debilitada.

És obvi, no crec que cap dels diputats que m'han precedit amb les seves referències i amb les seves cites històriques, els escrits del president Macià, en cap moment jo he sabut interpretar cap intent d'emulació ni de tan sols equiparació, senyor Nadal. Li asseguro que, en aquest cas, en el meu tampoc. Sé que el president Macià va ser un magnífic, un formidable president i polític del nostre país. Tant de bo hi tinguessin més referents. Però és que el president Macià no feia com vostès, no feia com vostès. I era molt senzill.

El president Macià sabia acceptar el resultat de les negociacions. Però, quan el president Macià sortia del Parlament, de l'Assemblea de Parlamentaris Catalans, per anar a negociar a Madrid sortia amb el 100 per cent de les ambicions del país en el sarró. I vostès el que fan és sortir ja amb la motxilla mig buida. Ho lamento, però són vostès els que han d'aprendre molt a la referència del president Macià.

Moltes gràcies.

El president

Senyor Ridao.

El Sr. Ridao i Martín

Senyor president, no és pas per fer ús d'un torn de contrarèplica, sinó per una contradicció evident. El senyor Felip Puig ha fet menció al finançament local, dient que hi havia una invocació a les bases. Jo li demano –no sé si val la pena, perquè és un precepte molt llarg, però, en tot cas..., dir-li, senzillament, que l'article 214, que està publicat en el dictamen, relatiu a la suficiència de recursos, que té set apartats, que són molt llargs, enlloc allà on es parla # local surt el terme bases.

El president

Senyor Puig.

El Sr. Puig i Godes

Estic convençut que a l'hora de discutir el títol de finançament tindrem ocasió de demostrar qui està llegint literalment les referències o no. Per tant, tindrem ocasió de fer-ho en el moment del títol del finançament.

Moltes gràcies.

(Pausa.)

El president

Passem, doncs, a les votacions del títol preliminar.

Atesa la complexitat de totes les votacions que tindrem al llarg d'aquests dies, els demano la màxima concentració –i, sobretot, als portaveus–, si les indicacions que tenim a la Mesa són correctes.

En primer lloc, votem les esmenes no recomanades del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, que serien les número 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 22 i 25. És així?

Comença la votació.

Aquestes esmenes han estat rebutjades per 15 vots a favor i 120 vots

Fitxer 19

en contra.

Ara posaríem a votació les esmenes del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, concretament, les esmenes números 3 i 9.

Comença la votació.

Aquestes esmenes han estat rebutjades per 46 vots a favor i 89 vots en contra.

Passem ara la votació de les esmenes transaccionals. Votem, en primer lloc, les que afecten les esmenes 19, 20 i 21, relatives a l'article 8. I els proposo que votem conjuntament les que també han estat presentades a l'article 5..., perdó, a l'article 6, apartat 5, l'esmena número 15. Podem votar-les conjuntament aquestes o no ho enredem? (*Pausa.*) Podem votar-les conjuntament.

Doncs, comença la votació.

Aquestes esmenes han estat aprovades per 120 vots a favor i 15 vots en contra.

Votaríem seguidament l'esmena número 5, de l'article, o sigui, la transacció que afecta l'esmena 5, de l'article 2, i la 24, de l'article 11.

Comença la votació.

També ha estat aprovada per 120 vots a favor i 15 en contra.

Votem ara les transaccionals a l'article 5, que farien referència a les esmenes números 13 *bis*, 13 *ter* i 13 *quater*. Podem votar aquesta esmena?

Comença la votació.

Aquestes esmenes han estat aprovades 74 vots a favor i 61 vots en contra.

Passem ara a la votació dels articles que no han estat esmenats, i que són els articles 9, 10, 13 i 14.

Comença la votació.

Aquests articles han estat aprovats per 135 vots a favor.

Passem a votar ara la resta d'articles del títol preliminar.

Comença la votació.

Aquests articles han estat aprovats per 120 vots a favor i 15 vots en contra.

Finalment, votarem el conjunt del títol preliminar.

Comença la votació.

El resultat d'aquesta votació ha estat 119 vots a favor i 15 vots en contra.